

Brien Hallett

**DECLARING WAR CONGRESS, THE PRESIDENT, AND WHAT
THE CONSTITUTION DOES NOT SAY,
Cambridge University Press, 2012., p. 273.**

Knjiga profesora Briena Halletta s Matsunaga Institute for Peace at the University of Hawai'i-Manoa „DECLARING WAR CONGRESS, THE PRESIDENT, AND WHAT THE CONSTITUTION DOES NOT SAY“ prvi put je izdana 2012. godine u Cambridge University Pressu i ima ukupno 273 stranice. Na početku knjige nalazi se Sadržaj (str. vii-xii), potom slijede Zahvala autora (str. xiii) i Uvod (str. xv-xvii), a nakon toga se nalazi središnji dio knjige koji se sastoji od 11 poglavlja podijeljenih u 4 cjeline (str. 1-236). Knjiga završava Epilogom (str. 237-256), dok se na samom kraju nalaze Popis literature (str. 257-263 i Kazalo pojmova (str. 265-273).

Glavna tema ove knjige jest pravo objavljivanja rata, prvenstveno u političkoj praksi Sjedinjenih Američkih Država. Autor razmatra kakvo je rješenje ustava SAD-a u vezi s tim, ali i kako se ustavni akteri odnose prema tom pitanju u praksi. Zapravo, ova je knjiga, kako je već netko i napomenuo, podsjetnik na izreku Carla von Clausewitza da je rat zapravo politika, ali vođena drugim sredstvima. A kako su pravo i politika oduvijek usko povezani, tako je i rat, kao naročit oblik politike, u svim svojim stadijima zaogrnut pravnim normama, stoga postoje i pravila koja reguliraju njegov početak, a upravo je o tome i riječ u središnjem dijelu knjige prof. Halletta, što ćemo sada prikazati u kratkim crtama.

Prvi dio knjige „PART I: WHAT IS THE HISTORY?“ (str. 9-88) sastoji se od sljedećih poglavlja: „2. How the President Declares War: The War of 1812“, „3. Why the Congress Ought Not to Declare War: The Spanish-American War, 1898“ i „4. A Plan for Acquiescence: The War Powers Resolution of 1973“. U ovom dijelu autor iznosi povijesni slijed događaja koji su izazvali današnju podjelu uloga između predsjednika i Kongresa SAD-a kada je u pitanju donošenje odluka, odnosno deklaracija o objavi rata. Iako Ustav donošenje odluka o ovim pitanjima stavlja u nadležnost Kongresa, povijest nam pokazuje da je to tijelo ovu svoju ustavnu nadležnost i obvezu samo iznimno izvršavalo, tako da u stvarnosti, suprotno odredbama ustava i namjerama *Founding Fathersa*, predsjednik SAD-a odlučuje o ratu i o miru.

U drugom dijelu knjige „PART II: WHAT IS A DECLARATION OF WAR?“ (str. 89-160) nalazimo sljedeća poglavlja: „5. Declaring and Commanding: Forms, Functions, and Relationships“, „6. Lawful and Unlawful Declarations of War: Quantity over Quality“ i „7. Six Possible Structures“. U ta tri poglavlja prof. Hallett piše o tome koji su sastavni elementi deklaracije o objavi rata, nadalje navodi i koje su četiri glavne funkcije dobro napisanih deklaracija o objavi rata, kao i o šest mogućih načina, odnosno postupaka koji prethode donošenju ovakvih deklaracija. U ovom dijelu autor pravi razliku između objave rata kojem je prethodio cjeloviti

i pravilno provedeni postupak od onih objava rata kojima je prethodio manjkav i nedorečen postupak njihova donošenja. Na kraju treba još napomenuti kako su u obzir uzete i navedene deklaracije o objavi rata kako od predsjednika tako i od Kongresa SAD-a.

Treća cjelina „PART III: WHAT ARE SOLUTIONS?“ (str. 161-204) donosi dva poglavlja: „8. A Constitutional Amendment“ i „9. A Congressional Work-Around“. Na ovom mjestu autor, uzimajući u obzir sve nedostatke i manjkavosti u provođenju slova ustava kada su u pitanju ovlast i pravo na donošenje odluke o objavi rata u SAD-u, predlaže rješenje koje je po njegovu mišljenju potrebno da se oživi poštovanje ustava te da se djelovanje izvršne i zakonodavne vlasti u SAD-u vrati u okvire ustavnosti kada je u pitanju nadležnost koja se tiče odlučivanja o objavi rata. Rješenje ovog problema autor vidi u ustavnim promjenama koje se tiču organizacije predstavničkog tijela u SAD-u. Tako, umjesto dvodomnog i po broju zastupnika masivnog Kongresa koji u sadašnjem obliku nije u mogućnosti izvršavati svoju nadležnost oko objavljivanja rata, treba uvesti jednodomno predstavničko tijelo koje bi se trebalo sastojati od manjeg broja zastupnika nego što je to danas slučaj, te provesti unutarnju reorganizaciju samog Kongresa koja će omogućiti njegovo učinkovitije djelovanje.

Četvrti dio „PART IV: WHAT IS THE THEORY?“ (str. 205-236) sastoji se od sljedećih poglavlja: „Bellum Justum et Pium: The Rule of Law and Roman *Piety*“ i „The Rule of Law: Searching for Ontology“. U ovom dijelu autor sa konkretnih problema prelazi na teorijska razmatranja. Tako najprije iznosi da su već stari Rimljani prepoznali pragmatičnu vrijednost koju sa sobom donosi poštovanje proceduralnih pravila u donošenju odluka, a slično vrijedi i za moderne političke sustave koji svoje djelovanje temelje na vladavini prava. Naravno, sve ovo odnosi se i na postupke donošenja odluka – odnosno na deklaraciju o objavi rata – koji su detaljnije već razmotreni u trećoj cjelini. U zadnjem se poglavlju prof. Hallett bavi filozofsko-ontološkim temeljima deklaracija o objavi rata navodeći da su i one vrsta govornih činova.

Knjiga prof. Halletta donosi pregled aktualne situacije na političko-ustavnom polju u SAD-u glede ustavne nadležnosti koja se tiče dužnosti i prava na objavu rata. Iako ustav SAD-a ovo pitanje stavlja u nadležnost Kongresa, povijesni razvoj je doveo do toga da predsjednik SAD-a glede ovog pitanja postupa samostalno i neovisno o Kongresu, podsjećajući time na monarha kojem pripadaju svi prerogativi kod donošenja odluke o objavi rata. Prof. Hallett u svojoj knjizi donosi i druga razmatranja slične problematike te na kraju izlaže i moguća rješenja za uočene nedostatke i probleme.

Vedran Zlatić, mag. iur.